

PROJECTE DE DECRET ___/2017, DE ___ D ____, DEL CONSELL, PEL QUAL ES DEROGA EL DECRET 9/2017, DE 27 GENER, DEL CONSELL, PEL QUAL S'ESTABLEIX EL MODEL LINGÜÍSTIC EDUCATIU VALENCIÀ I SE'N REGULA L'APLICACIÓ EN ELS ENSENYAMENTS NO UNIVERSITARIS EN LA COMUNITAT VALENCIANA.

PREÀMBUL

I

L'article 6 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana declara que la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana és el valencià. I en el punt 6.2 precisa que el valencià és oficial a la Comunitat Valenciana, igual que ho és el castellà, que és l'idioma oficial a tot l'Estat. Tots tenen dret a conèixer-los i a usar-los i a rebre l'ensenyament del valencià i en valencià. A més a més, el punt 6.5 prescriu que s'ha d'atorgar especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, preveu en l'article 2 que el sistema educatiu espanyol s'orientarà a la consecució, entre d'altres, dels fins següents: la capacitació per a la comunicació en la llengua oficial i cooficial, si n'hi ha, i en una o més llengües estrangeres.

La Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, ha representat l'eina més important de recuperació de la nostra llengua a través de l'escola i de la comunitat educativa de manera destacada, al establir, fa 34 anys, que el valencià seria incorporat a l'ensenyament en tots els nivells educatius i que, als territoris de predomini lingüístic castellà, la incorporació del valencià es faria de manera progressiva, per tal d'aconseguir l'objectiu establert per la Llei de dominar el valencià en igualtat de condicions amb el castellà.

En aquestes últimes dècades hem avançat, però les dades de coneixement i ús del valencià actuals ens porten a concloure que encara ens queda camí per recórrer per assolir la plena equitat lingüística. Així ho expressa el Consell Valencià de Cultura quan indica que en els contextos en els quals hi ha una llengua predominant i una altra minoritzada, el model lingüístic més efectiu és l'exposició plena a la llengua de menor implantació social. També l'Acadèmia Valenciana de la Llengua assenyala que des d'un punt de vista pedagògic, l'aprenentatge del valencià i en valencià ha d'estar complementat i no substituït per l'aprenentatge del castellà i de l'anglès o altres llengües d'Europa o emergents en el camp internacional. La llengua pròpia d'un territori és precisament la base més positiva i exitosa per a la formació multilingüe. Al mateix temps l'informe "Un nou model lingüístic educatiu per a l'educació plurilingüe i intercultural del sistema educatiu valencià", elaborat per les universitats valencianes, afirma que en l'àmbit de la recerca sobre programes plurilingües hi ha un acord quasi unànime sobre la necessitat que l'ús vehicular de la llengua minoritzada ha de ser majoritari si realment es pretén corregir el bilingüisme social asimètric.

També s'indica que ha de ser un model únic, que s'aplique amb gradualitat i amb els suports necessaris per a afavorir una implantació adequada en totes les zones. Quant a la introducció de la llengua estrangera com a llengua vehicular d'aprenentatge, cal portar-la a cap de manera progressiva a fi que l'alumnat aprofite les estratègies d'aprenentatge lingüístic adquirides en les dues llengües oficials. Esdevé doncs un exercici de responsabilitat social encarar nous esforços per tal de garantir la pervivència del valencià i la convivència igualitària d'ambdues llengües oficials.

El professorat valencià ha estat al llarg d'aquests darrers anys una de les claus en la recuperació de la llengua pròpia i un referent en pràctiques educatives innovadores amb relació a l'ensenyament i aprenentatge de llengües. No obstant això, les dades demolingüístiques i el coneixement de la realitat sociolingüística de la Comunitat Valenciana, finalitat de les investigacions sociològiques portades a terme des de 1984 fins a l'actualitat, ens confirmen que només al voltant d'un 30% és plenament competent en valencià i només un 6% ho és en anglés. Esdevé per tant un deure social i educatiu la necessitat de corregir els desequilibris de competència i ús del valencià en el conjunt de la població actual, com també la manca de domini efectiu de l'anglés com a llengua de comunicació internacional. L'aplicació de mesures d'equilibri per a fer efectiu aquest deure ve avalada per dues sentències del Tribunal Suprem de 23 i 28 d'abril de 2015, on es justifica que s'aplique un tracte diferenciat a la llengua pròpia sobre el castellà i on es fixa com a proporció raonable el 25% de les hores efectivament lectives en castellà atès el dèficit en el procés de normalització lingüística de la llengua pròpia. És per això que aquest dèficit, que és una realitat en l'actual context de la Comunitat Valenciana, com ho demostren les dades esmentades, amb els acords i objectius marcats per les institucions europees i la voluntat de Les Corts, ha de ser esmenat i millorat decididament. Per tant, cal que ens dotem de cara a formar les noves generacions del futur, d'un programa d'ensenyament plurilingüe que garantisca un coneixement òptim de les dues llengües oficials i almenys una llengua estrangera, sense renunciar a incorporar-hi altres llengües.

La dimensió transversal de l'ensenyament i del coneixement de llengües s'ha d'incorporar a l'acció de les polítiques públiques, ja que són clau per a l'èxit de les seues actuacions. La corresponsabilitat de tots els òrgans de la Generalitat, del Consell, la seua coordinació, col·laboració i complicitat és imprescindible en aquest nou enfocament. I més enllà dels poders públics, el diàleg amb els agents externs i la seua implicació en aquesta nova manera d'entendre el valor que ens aporta el coneixement de llengües, són irrenunciabls i necessaris per a fer de la diversitat lingüística motor de noves i majors oportunitats personals i socials.

En aquest sentit, l'escola ha de reflectir la realitat social, però també hi ha d'introduir les correccions pertinents per tal de conciliar l'interès general, la protecció dels drets lingüístics i les necessitats formatives en llengua estrangera d'una ciutadania valenciana internacional i oberta al món. Una formació lingüística rica, plural, flexible i eficaç és premissa indefugible per a la correcció de les desigualtats socials i sociolingüístiques, individuals i col·lectives comeses, que l'escola ha d'assumir com a objectiu prioritari.

II

En el context i amb els objectius exposats, per a dotar de la major estabilitat i seguretat al règim jurídic del plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, per mitjà de una norma que desenvolupe amb caràcter general i amb el màxim rang normatiu, les previsions sobre l'aplicació del valencià a l'ensenyament, establertes en la Llei 4/1983, de 23 de novembre, a més de permetre l'obtenció d'un ampli consens polític en el sí de les Corts, s'ha iniciat, en data 29 de setembre de 2017, la tramitació de la proposició de Llei per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià.

En aquesta llei s'estableix un model lingüístic educatiu que es configura amb la confluència de diversos instruments i àmbits d'intervenció. En primer lloc, el marc normatiu estatal i autonòmic es completa amb els objectius i els nivells bàsics de referència que estableix aquesta llei, mitjançant el contingut i l'organització del Programa d'Educació Plurilingüe i Intercultural. Aquest programa

determina que en tots els centres educatius valencians s'haurà de destinar un temps mínim de vehiculació de continguts a cadascuna de les llengües curriculars: un 25% per a les llengües oficials, i entre un 15% i un 25% per a la llengua estrangera, segons l'etapa educativa. En segon lloc, el Projecte Lingüístic de Centre, concreta en cada centre educatiu l'organització de l'ensenyament i l'ús vehicular de les llengües, la normalització del valencià i el foment del plurilingüisme, atenent les característiques pròpies del centre i el context on s'hi ubica.

III

D'altra banda, el Consell va adoptar el Decret 9/2017, de 27 de gener, del Consell, pel qual s'estableix el model lingüístic educatiu valencià i es regula la seua aplicació en els ensenyaments no universitaris de la Comunitat Valenciana. I en desenvolupament del mateix, es va dictar la Resolució de 3 de febrer de 2017, de la Direcció General de Política Educativa, per la qual es donaven instruccions per a l'aplicació del Programa d'Educació Plurilingüe Dinàmic i l'elaboració del projecte lingüístic de centre en els centres d'Educació Infantil i Primària per al curs 2017-2018, duent a terme el procediment per a l'elaboració i l'autorització dels projectes lingüístics de centre (d'ara en avant, PLC) dels centres d'Educació Infantil i Primària per al curs 2017-2018. Acabat este procediment, els PLC autoritzats es van fer públics abans del 22 de maig de 2017, data d'inici del període d'admissió d'alumnat per al curs 2017/2018, d'acord amb el que disposen les resolucions de 29 de març de 2017, de les direccions territorials d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per les quals s'estableix el calendari i el procediment d'admissió de l'alumnat als ensenyaments d'Educació Infantil, Primària, Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat en centres públics i centres privats concertats no universitaris per al curs 2017-2018, de manera que la matriculació del alumnat es va portar a terme d'acord amb els referits PLC.

Mitjançant una interlocutòria de 23 de maig de 2017, i en el marc del recurs interposat per la Diputació d'Alacant, la Sala Contenciosa Administrativa, Secció 4a, del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana va acordar l'adopció de la mesura cautelar de suspensió del Decret 9/2017, de 27 de gener, del Consell, pel qual s'estableix el model lingüístic educatiu valencià i es regula la seua aplicació en els ensenyaments no universitaris de la Comunitat Valenciana, sent la resolució judicial no ferma i susceptible de ser objecte de recurs mitjançant un recurs de reposició.

L'Advocacia de la Generalitat va interposar un recurs de reposició enfront de l'esmentada resolució, que va ser desestimat. Davant aquesta desestimació, l'Advocacia de la Generalitat va interposar un recurs de cassació que es troba encara pendent de resoldre.

Mitjançant un escrit d'11 de juliol de 2017, la Diputació d'Alacant va formular un incident d'execució de la interlocutòria de data 23 de maig de 2017, on sol·licitava al Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana que dictara una resolució en relació amb l'òrgan administratiu responsable de realitzar les actuacions per a assegurar el compliment de la interlocutòria de suspensió cautelar, així com el termini per al seu compliment i les mesures i el procediment que s'havia de seguir per part de l'administració educativa valenciana.

Per providència de 14 de juliol de 2017, amb entrada en l'Advocacia de la Generalitat el 17 de juliol de 2017, la Sala Contenciosa Administrativa, Secció 4, del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana va emplaçar la Generalitat a indicar les mesures acordades per a donar efectivitat a la suspensió i comunicar al tribunal l'autoritat responsable per al seu compliment.

Mitjançant un escrit de contestació, l'Advocacia de la Generalitat va exposar les mesures que la conselleria competent en matèria d'educació havia realitzat per a aconseguir el compliment efectiu de la interlocutòria de 23 de maig de 2017. Pel que fa al projecte lingüístic de centre, del qual han de disposar necessàriament els centres educatius, d'acord amb el Decret 233/1997, de 2 de setembre, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de les escoles d'Educació Infantil i dels col·legis d'Educació Primària, i amb el Decret 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el currículum i es desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana, modificat pel Decret 88/2017, de 7 de juliol, es va comunicar a la Sala que, per al curs escolar 2017/2018, s'aplicarien els projectes lingüístics de centre que els centres tingueren autoritzats, sense perjudici de les mesures addicionals que hagen d'adoptar-se en el futur, en compliment o com a conseqüència de les resolucions judicials que puguen recaure en el marc dels procediments en causa.

L'Advocacia de la Generalitat va sostindre a l'efecte que els projectes lingüístics aprovats, autoritzats i fets públics van adquirir fermesa abans que la suspensió del Decret 9/2017 haguera arribat a produir efectes per a tercers. S'entenia així que la seua aplicació, d'acord amb la doctrina jurisprudencial del Tribunal Suprem (Sentència de 17.06.2009 en el recurs de cassació 5491/2007; Sentència de 30.01.2014 en el recurs de cassació 3045/2011) i del Tribunal Constitucional (Sentència núm. 54/2002, de 27 febrer; Sentència 45/1989, de 20 de febrer; Sentència 289/2000, de 30 de novembre, entre altres), i d'acord amb el principi de seguretat jurídica, salvaguardava els interessos i drets de tercers persones afectades, principalment alumnat i famílies que, atenent els projectes lingüístics de centre aprovats i publicats, havien optat, havien triat col·legi, havien presentat la seua sol·licitud al procés d'admissió i en aquelles dates ja estaven matriculades (segons el calendari publicat en el DOGV del 30.03.2017).

Mitjançant interlocutòria de 27 de juliol de 2017, la Sala Contenciosa Administrativa, Secció 4a, del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana va resoldre sobre l'incident d'execució determinant els efectes de la suspensió, establint l'aplicació dels decrets 127/2012 i 234/1997, i estenenent la suspensió del decret a totes les actuacions realitzades a la seua empara, fins i tot amb anterioritat a la notificació de les interlocutòries de suspensió.

Contra la interlocutòria de 27 de juliol de 2017, l'Advocacia de la Generalitat va presentar recurs de reposició el 31 de juliol de 2017, per considerar que, d'acord amb les sentències del Tribunal Constitucional 45/1989, de 20 de febrer; 180/2000, de 29 de juny, i 289/2000, de 30 de novembre, entre altres, el principi de seguretat jurídica de l'article 9.3 de la Constitució Espanyola exigeix la intangibilitat de les situacions jurídiques consolidades mitjançant actuacions administratives fermes; i això resulta traslladable als actes fermes aprovats amb anterioritat al fet que s'acordara la suspensió del Decret 9/2017, que afecten interessos i drets de tercers persones, principalment alumnat i famílies que, atenent els projectes lingüístics de centre aprovats i publicats, van triar centre educatiu, van presentar la seua sol·licitud d'admissió i van ser degudament matriculats. El referit recurs de reposició ha sigut desentimat.

Així, el Decret 9/2017, excepte pel que fa a la disposició addicional 5a, no ha sigut declarat contrari a dret per sentència judicial, però és objecte de suspensió cautelar, no ferma. I els projectes lingüístics de centre aprovats en el marc del Decret 9/2017, tot i ser actes fermes, elaborats i autoritzats de conformitat amb el que disposa la normativa vigent i amb anterioritat a la suspensió de la norma, queden de moment suspesos de conformitat amb el que disposa el Tribunal de Justícia de la Comunitat Valenciana en la interlocutòria de 27 de juliol de 2017.

IV

En data 1 de setembre de 2017, el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana no havia resolt sobre el recurs de reposició interposat per l'Advocacia de la Generalitat enfront de la interlocutòria de 27 de juliol de 2017, i pertant, es constatà la necessitat inajornable, tal com requereix la jurisprudència del Tribunal Constitucional, «per raons difícils de preveure que requerisquen una acció normativa immediata en un termini més breu que el requerit per la via normal o pel procediment d'urgència per a la tramitació parlamentària de les lleis», d'aprovar un instrument normatiu que articule l'aplicació d'aquesta interlocutòria de 27 de juliol de 2017, garantint la necessària seguretat jurídica, i vetlant al mateix temps per la salvaguarda dels drets i interessos de terceres persones, principalment alumnat i famílies que, atenent els projectes lingüístics de centre, aprovats i publicats, van triar centre educatiu, van presentar la seua sol·licitud d'admissió i van ser degudament matriculats.

Ha de destacar-se, en aquest sentit, que el Decret 9/2017 comptava amb els preceptius informes de l'Advocacia de la Generalitat i el Consell Jurídic Consultiu, i que ambdós informaven d'acord amb dret sobre el text del decret atorgant a aquest aparença de bon dret; al mateix temps, i fins a la resolució de l'incident d'execució per interlocutòria de 27 de juliol de 2017, els projectes lingüístics aprovats, autoritzats, fets públics, i fermes abans que la suspensió del Decret 9/2017 produïra efectes enfront de tercers, es consideraven com a aplicables per l'Administració.

Així mateix, l'imminent inici del curs escolar, establert en data 11 de setembre de 2017, d'acord amb la Resolució d'1 de juny de 2017, de la Direcció General de Centres i Personal Docent, en l'Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria, així com la necessitat de preservar els interessos de terceres persones, van fer necessària la intervenció normativa urgent, en un termini més breu que el requerit per la via ordinària, per tal de garantir l'inici del curs escolar i el compliment del calendari lectiu establert per la normativa vigent. D'altra banda, ja havia sigut realitzat el procés d'admissió i matrícula, que té una duració de tres mesos, havien sigut habilitades les unitats pertinents en els centres educatius, s'havia realitzat la planificació de la plantilla docent, adjudicant el professorat corresponent a cada centre educatiu, i s'havia efectuat la planificació del transport escolar, trobant-se en tramitació el procediment d'adjudicació de beques de transport.

Per tot això, es constatà la necessitat d'un instrument normatiu urgent que salvaguarde l'elecció de l'alumnat en el procés de matrícula, el compliment del calendari lectiu i l'inici i normal desenvolupament del curs escolar, l'organització i els recursos destinats a aquest per part de l'Administració educativa i l'aplicació de les resolucions judicials que han sigut adoptades en el marc dels diferents processos que afecten el Decret 9/2017, de 27 de gener, del Consell.

Amb aquest fi, es va dictar el Decret llei 3/2017, de 1 de setembre, que estableix el projecte lingüístic de centre aplicable en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de la Comunitat Valenciana per al curs 2017-2018 en totes les etapes educatives, i estableix el programa plurilingüe aplicable en cada centre educatiu en el primer curs del segon cicle d'Educació Infantil, per al curs 2017 i 2018, respectant, d'una banda, l'elecció efectuada i els drets adquirits per les famílies en el procés d'admissió i, d'un altra, el sentit de les resolucions judicials que han recaigut en el marc dels processos que afecten el Decret 9/2017.

Com a conseqüència de tot l'anterior, tenint en compte que, com ja hem assenyalat, s'ha iniciat la

tramitació de la proposició de Llei per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, així com que durant el curs 2017-2018 el Decret llei 3/2017 desenvoluparà els seus efectes respecte a l'aplicació del PLC referits, es fa convenient, en ordre a racionalitzar i dotar d'eficiència l'ordenació jurídica del plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, procedir a la derogació del Decret 9/2017, de 27 de gener, del Consell.

Per tot l'anterior, després de la negociació amb els agents representants de la comunitat educativa, amb el dictamen preceptiu del Consell Escolar de la Comunitat Valenciana, a proposta del conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport d'acord amb el que es preveu en l'article 28.c de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, de la Generalitat, del Consell, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, i amb la deliberació prèvia del Consell, en la reunió del dia ___ de ____ de 2017,

DECRETE

Article únic. Es deroga el Decret 9/2017, de 27 gener, del Consell, pel qual s'estableix el model lingüístic educatiu valencià i se'n regula l'aplicació en els ensenyaments no universitaris en la Comunitat Valenciana.

Disposició final. Entrada en vigor. Aquest decret entrarà en vigor el dia següent al de la seua publicació en el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana.